
FOLKETINGET

Europaudvalget

EU- konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer
Dato: 23. juni 2016

Status og knaster i TTIP forhandlingerne

Uenigheder om fetaost og om et tribunal til beskyttelse af investeringer fylder meget i nyhederne om TTIP-forhandlingerne. Denne statusnote handler om knaster, og hvilke interesser de udspringer af. EU har offensive interesser i forhold til offentlige indkøb og finansielle tjenesteydelser, mens USA er interesseret i at beskytte investeringer samt adgang for deres landbrugsprodukter til EU's marked.

Forhandlingerne om en transatlantisk investerings- og frihandelsaftale har nu stået på i tre år. Der forhandles om markedsadgang (f.eks. offentlige indkøb, told og afgifter), reguleringsmæssigt samarbejde inden for en række sektorer (f.eks. biler og medicin) og om regler (f.eks. statsstøtte, bæredygtighed og arbejdstagerrettigheder).

Hovedelementer, principper, interesser, proces og dilemmaer i TTIP-forhandlingerne er behandlet i tidligere EU noter.¹ Denne note fokuserer på de væsentligste knaster i forhandlingerne.

¹ Se: [EU Note E 10 \(14. februar 2014\)](#) om hovedelementer, principper og interesser; [EU Note E 20 \(15. april 2015\)](#) om processen og ISDS; [EU Note E8 \(4. september 2015\)](#) om status og Europa-Parlamentets holdning; [EU Note E22 \(8. januar 2016\)](#) om perspektiver for EU og USA på landbrugsområdet.

På mange områder ligger der nu både amerikanske og europæiske tekstforslag, som drøftes.² På nogle områder har parterne allerede fundet hinanden. Eksempelvis har de amerikanske og europæiske lægemiddellagenturer sagt, at de er nået langt i retning af en aftale om gensidig anerkendelse på det farmaceutiske område. En aftale, som vil kunne gennemføres separat, hvis den samlede handelsaftaler falder. Der er også god fremgang, når det handler om at lette handel mellem små og mellemstore virksomheder, og om at fjerne told og afgifter på varer.³ Men man er ikke nået nær så langt, når det handler om markedsadgang, og der er stadig alvorlige knaster.

Knasterne i TTIP-forhandlingerne

A) Skal USA kunne sælge amerikansk produceret feta i EU?

På landbrugsområdet står parterne stejlt over for hinanden, når handler om geografiske indikatorer. Det drejer sig om, hvad produkter må hedde. I EU er parmesanost f.eks. en beskyttet betegnelse, så kun ost, der er produceret i Parma, kan hedde sådan. EU ønsker den europæiske beskyttelse udvidet til det amerikanske marked. USA er villig til at beskytte visse geografiske betegnelser, men mener, at f.eks. feta er en generisk betegnelse af en fødevarekategori, som ikke kan beskyttes.

Et særligt stridspunkt er vin. EU og USA indgik i 2006 en aftale, der betyder, at amerikansk vin ikke må hedde Champagne, Haut Sauterne eller 15 andre geografiske betegnelser (kun vin produceret der, kan gå under de betegnelser). Men vin, der allerede før 2006 blev produceret under disse navne, er undtaget. EU ønsker (med Frankrig i spidsen) denne aftales princip ind i TTIP – allerhelst uden undtagelsen.⁴

B) Fælles lovgivning om banker?

I både USA og EU er der sket omfattende regulering af det finansielle område i kølvandet på den finansielle krise. Men lovgivningen er forskellig på begge sider af Atlanten. Det giver barrierer for handel med finansielle ydelser - det, der i handelssprog hedder non-tariff barriers (NTB). Det vil sige barrierer, der ikke stammer fra told og afgifter, men fra regler og love.

² For en kort gennemgang af status på de enkelte kapitler - se Kommissionens: [The Transatlantic Trade and Investment Partnership \(TTIP\) – State of play](#), 27. april 2016 eller [Report on the 13th round of negotiations for the Transatlantic Trade and Investment Partnership](#), 24. maj 2016

³ Se [US-EU pharma regulators could strike deal with or without TTIP](#), Politico, 2. juni 2016

⁴ Se [Transatlantic trade deal could be bogged down ... by Feta cheese](#). Politico, 12. maj 2016

Generelt er amerikansk lovgivning striksere end europæisk, særlig angående banker (bankstrukturer, kapital- og likviditetskrav). Undtagelsen er EU's forbud mod short selling. Når det handler om hedge funde, kreditvurderingsbureauer og derivater (finansielle instrumenter) er reglerne nogenlunde lige skrappe i EU og USA, men de er ikke identiske, og det skaber også barrierer.

Amerikanerne mener, at finansielle tjenesteydelser i TTIP alene skal handle om at åbne markeder og ikke om reguleringsmæssigt samarbejde. De er bange for at miste retten til at regulere på området og for, at det skal føre til mere slappe regler for finansielle tjenesteydelser (flere NGO'er er på linje med USA). Amerikanerne ser hellere, at reguleringsmæssigt samarbejde sker i parallelle globale fora (dvs. mindre forpligtende). EU ønsker derimod, at lovgivningsmæssig harmonisering eller gensidig anerkendelse sker inden for rammerne af TTIP, fordi de mener, det gør det lettere at finde kompromiser.

De finansielle sektorer på begge sider af Atlanten ser gerne et reguleringsmæssigt samarbejde i TTIP. Ifølge det britiske handelskammer udgør EU's NTB handelshindringer mod amerikansk eksport 11,3 pct., mens amerikanske NTB mod europæisk eksport af finansielle tjenesteydelser udgør 32 pct.⁵

C) Slut med "Buy American"-klausuler?

Europæerne har en interesse i at komme ind på det amerikanske marked for offentlige indkøb, så det bliver nemmere for europæiske virksomheder at byde ind på f.eks. ambulancekørsel og infrastrukturprojekter hos offentlige myndigheder, der i dag ofte opererer med "Buy American"-klausuler. Derfor presser EU på for en ambitiøs tekst om markedsadgang og gennemsigtighed ved offentlige udbudsrunder. Her er amerikanernes tilgang mere defensiv.

D) Hvordan beskytte investeringer mod diskriminerende lovgivning?

Amerikanerne er bekymrede for, om amerikanske virksomheder, der investerer i Øst- og Sydeuropa, vil blive behandlet fair. De stoler nemlig ikke på, at politikere og retssystemer i visse lande er helt korrupsionsfri. USA ønsker derfor at inkludere et tvistbilægningssystem med en voldgift, der kan sikre investorer mod diskriminerende lovgivning (kaldet ISDS).

⁵ For en analyse af positionerne ang. finansielle tjenesteydelser i TTIP-forhandlinger, se: [The 'tug war' about the inclusion of financial services in TTIP](#), Lucia Quaglia, FEPS policy Brief, feb. 2016.

I Europa har der været en udbredt frygt i civilsamfundet og politiske miljøer for, at ISDS vil betyde, at EU og de 28 medlemslande mister retten til at regulere til fordel for sundhed og miljø, fordi de risikerer sagsanlæg fra store, pengestærke, amerikanske firmaer.

Derfor fremlagde Kommissionen et nyt forslag til det, der kaldes en moderne tvistbilæggelse: Investor Court System (ICS). Forskellen er bl.a., at dommerne udpeges af offentlige myndigheder, og der er mulighed for appel. Det forslag har dog ikke fået kritikken i Europa til at forstumme.⁶ Og amerikanerne klapper heller ikke i deres hænder over forslaget.

EU's prioriteter

Bedre adgang til amerikanske markeder for tjenesteydelser og offentlige indkøb, fjerne NTB for visse drikke- og fødevarer, bedre beskyttelse af geografiske indikatorer, reguleringsmæssigt samarbejde inden for finansielle tjenesteydelser.

USA's prioriteter

Fjerne alle afgifter, særligt på landbrugsvarer, mere vidensbaseret tilgang til fødevarer og dyresundhed, frie datastrømme og investeringsbeskyttelse.

Som det ses ovenfor er der nogle områder, hvor europæerne har offensive interesser og amerikanerne defensive. På andre områder modsat. Det er almindeligt i handelsforhandlinger at kæde de forskellige emner sammen for at opnå indrømmelser og dermed få fremdrift i forhandlingerne (issue-linking). Greenpeace's læk af forhandlingsudspil i maj viste dette i praksis. De lækkede papirer afslørede, at USA tilbød lavere afgifter på europæiske biler mod at få reduceret de europæiske afgifter på amerikanske landbrugsprodukter.⁷

I juli indledes 14. forhandlingsrunde, men der forhandles også mellem runderne. Forhandlerne har travlt. De kæmper mod uret, fordi ambitionen om at få frihandelsaftalen mellem EU og USA på plads, inden Obama forlader det Hvide Hus, ikke officielt er lagt i graven - endnu. Til trods for at det i stigende grad er urealistisk at nå en aftale i år, forhandles der på livet løs for at nå så langt som muligt i 2016. EU's handelskommissær, Cecilia Malmström, har

⁶ Corporate European Observatory (CEO): [The zombie ISDS – rebanded as ICS, rights for corporations to sue states refuse to die](#), marts 2016

⁷ Se Greenpeace: [Analysis of Leaked TTIP Chapters and Papers](#), 2. maj 2016. De lækkede dokumenter kan findes [her](#).

sagt, at hvis forhandlingerne ikke bliver afsluttede, inden en ny præsident afsiger ed, så er det ikke ensbetydende med TTIP's død.⁸

Som reaktion på flere prominente europæiske politikeres faldende støtte eller direkte modstand mod TTIP (f.eks. den franske præsident, Francois Hollande, den britiske leder af Labour, Jeremy Corbyn og den tyske økonomiminister Sigmar Gabriel) sagde en talsmand for kommissionsformand Juncker 30. maj 2016, at Juncker på Det Europæiske Råds møde i 28.-29. juni ville bede de europæiske stats- og regeringschefer om at genbekræfte TTIP mandatet.⁹ Det er endnu uvist om TTIP kommer på dagsorden for det kommende topmøde.

Venlig hilsen

Lotte Rickers Olesen
(3330)

⁸ [Malmström: No agreement this year 'doesn't mean death of TTIP](#), Politico, 31. maj 2016

⁹ [Commission and US administration still optimistic on TTIP](#), Agence Europe, 2. juni 2016